

Jack Kerouac

Big Sur

Přeložil Michala Marková

argo

Argo

Jack Kerouac

Jack Kerouac

Big Sur

Přeložila Michala Marková

Argo

Edici spisů Jacka Kerouaca řídí Petr Onufer

BIG SUR
Copyright © 1962, Jack Kerouac
All rights reserved
Translation and afterword © Michala Marková, 2005, 2020
Czech edition © Argo, 2020

ISBN 978-80-257-3315-8 (váz.)
ISBN 978-80-257-3467-4 (e-kniha)

Moje dílo stejně jako to Proustovo tvoří jednu velkou knihu až na to, že já svoje zážitky nezapisuju ex post nemocný v posteli, ale za pochodu. Vzhledem k protestům svých dřívějších nakladatelů nemůžu používat ve všech knihách stejná jména postav. *Na cestě*, *Podzemníci*, *Dharmoví tuláci*, *Doktor Sax*, *Maggie Cassidyová*, *Tristessa*, *Andělé pustiny*, *Vize Codyho* a další včetně této knihy, *Big Sur*, jsou pouze kapitolami z díla, které jsem jako celek nazval *Legenda o Duluozovi*. Až budu starý, chystám se své dílo znovu uspořádat a vybavit ho svým panteonem jednotných jmen, zanechat tu po sobě dlouhou řádku knížek a pak spokojeně umřít. Celá ta záležitost je vlastně jedna rozsáhlá komedie nazíraná očima chudáka Ti Jeana (mě), jinak známého jako Jack Duluoz, je to pohled na bouřlivý, bláznivý a taky sladce něžný svět klíčovou dírkou jeho oka.

Jack Kerouac

1.

Z kostelní zvonice nad střechami slumu po větru vane smutná melodie „Kathleen“ zrovna v tu chvíli, kdy já v žalostném stavu a celý zpitomělý vstávám, úpím z kocoviny a hlavně úpím kvůli tomu, že jsem podělal ten svůj „tajný návrat“ do San Franciska, jako blbec jsem se opil, když jsem se schovával s pobudama v postranních uličkách, a pak jsem si to namířil rovnou na North Beach kouknout se, co všichni dělaj, i když jsme s Lorenzem Monsantem kolikrát v dlouhých dopisech plánovali, jak se sem vplížím úplně nenápadně, jak budu používat pseudonymy, až mu budu volat, třeba Adam Yulch nebo Lalagy Pulvertaft (taky spisovatelé), a že on mě pak tajně odveze na svoji chatu v lesích v Big Sur, kde si budu sám a nerušen šest neděl jenom štípat dříví, nosit vodu, psát, spát, chodit na výlety a tak dál a tak dál – Jenže místo toho jsem jednoho sobotního večera opilý vrazil do jeho knihkupectví City Lights, všichni mě poznali (i když jsem byl vlastně v přestrojení, protože jsem na sobě měl rybářskou čepici a rybářskou bundu a nepromokavé kalhoty) a všecko to skončilo tím, že jsem po všech vyhlášených barech opile vyřvával, že „Král beatniků“ je zpátky, sakra, a všem jsem objednával rundy – A to všechno dva dny, včetně neděle, kdy mě má Lorenzo vyzvednout v hotýlku v morký čtvrti (Mars na rohu Čtvrté a Howardovy), kde jsem „inkognito“ zašitej, jenže když mi volá, nikdo to nebere, musí mu otevřít recepční a co nevidí, ležím tu na zemi mezi flaškama, Ben Fagan se válí napůl pod postelí a na posteli chrápe Robert Browning, malíř a beatnik – Takže si řekne „stavím se pro něj příští víkend, on asi bude chtít celej tejden prochlastat (jako asi vždycky)“, a tak vyrazí na tu svoji chatu v Big Sur beze mě a myslí si, že to udělal správně, ale propánaboha, když se probudím a Ben a Browning jsou pryč, nějak se jim povedlo přendat mě na postel, a já zaslechnu,

jak zvony hrajou „Já domů tě vezmu k nám, Kathleen“, a ono to v tom mlžném větru, co fouká přes střechy starýho strašidelnýho kocovinnýho Friska, zní tak smutně, ach jo, najednou jsem na dně a nedokázal bych se už ani doplazit tam do té skrýše v lesích, natož zůstat v tomhle městě na minutu zpříma stát – Tohle je první výprava, kterou jsem z domova (z domu svojí matky) podniknul od té doby, co vyšla „Cesta“, knížka, co mě „proslavila“, ovšem tak, že mě tři roky dohánějí k šílenství neustálé telegramy, telefony, žádosti, dopisy, návštěvy, novináři, čumilové (zrovna se v suterénu chystám psát povídku a za oknem se strašně nahlas ozve: NERUŠÍM?), nebo když mi tenkrát ten novinář vletěl po schodech do ložnice a já tam seděl v pyžamu a snažil jsem se zapsat si sen – A jak mi puberťáci přeskakovali skoro dvoumetrový plot, co jsem si postavil kolem zahrady, abych měl trochu soukromí – A partičky s flaškama, co mi hulákaly u oken pracovny: „Pojď ven a chlastej, nebo z tý práce zblbneš!“ – Ženská, co u mě zazvonila a řekla: „Já se nejdu ptát, jestli jste Jack Duluoz, protože vím, že ten nosí bradku, ale můžete mi říct, kde bych ho našla, protože bych chtěla na svůj narozeninovej mejdan opravdickýho beatnika“ – Opilé návštěvy, co v mojí pracovně házely šavli, kradly mi knížky a dokonce i tužky – Nezvaní známí, kteří u mě kvůli čistým postelím a skvělý kuchyni mojí mámy zůstávali celé dny – A jak jsem byl v podstatě v jednom kuse v lihu, abych se na tohle všechno dokázal tvářit přívětivě, ale nakonec jsem si uvědomil, že toho mám až nad hlavu a že jsou v přesile a že musím utéct někam, kde budu sám, jinak umřu – Takže mi Lorenzo Monsanto napsal: „Pojeď na moji chatu, nikdo o tom nemusí vědět,“ a tak dál, takže jsem se, jak jsem už říkal, vplížil do San Franciska, v příjemném kupé vlaku Kalifornský zefýr jsem z domova, z Long Islandu (z Northportu) urazil skoro pět tisíc kilometrů, koukal jsem, jak za mým soukromým okenním promítacím plátnem ubíhá Amerika, poprvé za tři roky doopravdy šťastný, a v tom kupé jsem s instantním kafem a sendviči strávil celé ty tři dny

a tři noci – údolím Hudsonu a přes celý stát New York do Chicaga a pak přes pláně, hory, poušť, nakonec přes kalifornská pohoří, a to všechno jde snově hladce ve srovnání s tím, jak jsem se dřív trmácel stopem, ještě předtím, než jsem si vydělal na cestování transkontinentálním expresem (všechny děcka na amerických středních a vysokých školách si myslí „Jacku Duluozovi je šestadvacet a je na cestě a v jednom kuse stopuje", a mně je přitom skoro čtyřicet, jsem znuděný, přepracovaný a drncám si to přes Solnou pláň v lůžkovým kupé) – Ale každopádně to byl krásný začátek cesty do klidného útočiště, co mi starej zlatej Monsanto tak laskavě nabídnul, a místo toho, abych tou cestou v klidu a pohodě projel, probudím se namol, je mi zle, je mi nanic a bojím se, vlastně jsem hrůzou bez sebe z tý smutný písničky, která se nad střechami mísí s lkavými výkřiky ze shromáždění Armády spásy dole na rohu „To *satan* je příčinou vašeho opilství, to *satan* je příčinou vaší prostopášnosti, *satan* je všude a pracuje na vaší zkáze, kajte se *hned teď*", a ještě horší než tohle je stařecké opilecké dávení, co se ozývá z pokojů odvedle, skřípění schodů na chodbě a to skučení všude – Nevyjímaje to skučení, které mě probudilo, moje vlastní skučení v hrbolaté posteli, skučení, za které může to strašlivé hučící Hú hú, co mám v hlavě a co mě jako strašidlo vymrštilo z polštáře.

2.

A pak se rozhlídnu po svojí pochmurné cele, tamhle leží můj nadějeplný ruksak, kde je pěkně zabalené všechno, co je potřeba k životu v divočině, dokonce včetně malinkaté lékárničky a receptů na vaření a dokonce i roztomilého šitíčka, kterým mě chytře vybavila moje hodná maminka (jsou v něm třeba spínací špendlíky, knoflíky, jehly všeho druhu, hliníkové nůžtičky) – Dokonce mi na kapsu batohu přišila pro štěstí medailónek se svatým Kryštofem – Je tam všechno, co člověk potřebuje k přežití, až po ten nejposlednější náhradní svetr a kapesník a tenisky (na výlety) – Ale ten ruksak s nadějí trůní v moři samých prázdných flašek, chuděr prázdných od bílého portského, vajglů, smetí, hrůza… „Pohni, nebo končíš," dojde mi, končím, jako skončily ty tři poslední roky uchlastané beznaděje, což je taková tělesná a duchovní a metafyzická beznaděj, o jaké se ve škole nedozvíš, ať přečteš knížek o existencialismu a pesimismu, kolik chceš, nebo ať vypiješ kolik chceš džbánů ayahuasky, co po ní jsou vidiny, nebo vezmeš kolik chceš meskalinu nebo si nacpeš do palice kolik chceš peyotlu – Ten pocit, když se probudíš v deliriu tremens a s tím *děsem* z přízračné smrti, který ti ukapává z uší jako ty zvláštní těžké pavučiny, co soukají pavouci v teplých krajích, s pocitem, že jsi do oblouku prohnutá bahenní příšera, která v podzemí s řevem v proudu horkého pářícího bahna táhne nějaké dlouhé a horké břímě do neznáma, s pocitem, že stojíš po kotníky ve vařící prasečí krvi, fuj, že jsi až po pás v obřím hrnci plném mastné hnědé vody od nádobí a nikde ani stopy po mydlinkách – V zrcadle ten tvůj obličej s tím nesnesitelně úzkostným výrazem, tak zdivočelý a zoškliveělý bolestí, že pro něco tak hnusného, tak ztraceného ani nemůžeš brečet, ani stopy po té staré dokonalosti a tedy nic, co by tě mohlo rozplakat a tak; jako by se místo tebe v zrcadle

najednou objevil „Cizinec“ Williama Sewarda Burroughse – Tak dost! „Pohni, nebo končíš“, takže vyskočím, ze všeho nejdřív se postavím na hlavu, aby mi do zrasovaného mozku natekla zpátky krev, na chodbě se osprchuju, vezmu si čisté tričko a ponožky a prádlo, rázně se sbalím, popadnu ruksak a běžím ven, hodím klíč na recepci a vyběhnu do zimy na ulici a rychle dojdu do nejbližšího krámku, abych si nakoupil jídlo na dva dny, nacpu to do ruksaku, projdu zapadlými, rusky tesknými uličkami, kde na zamlžených zápražích v otupělé, přízračné městské noci posedávají s hlavami na kolenou pobudové, posedávají v té noci, ze které musím utéct, nebo umřu, a pak na stanici autobusu – Za půl hodiny už sedím v autobuse, nápis hlásá „Monterey“ a pak tradá po prázdné neónové dálnici a já celou cestu spím a ohromeně se probouzím, když zase ucítím moře a řidič se mnou lomcuje „Monterey, konečná, vystupovat“ – A probůh, ono to *je* Monterey, ve dvě ráno tu ospale koukám na nezřetelné stěžně rybářských lodí tam přes ulici, naproti stanici. A teď už mému útěku k dokonalosti schází jen, abych se dostal těch dvaadvacet kilometrů podle pobřeží k mostu přes Ratonský kaňon a zbytek došel pěšky.

3.

„Pohni, nebo končíš“, takže vyhodím osm dolarů za taxíka, který mě popoveze po pobřeží, i když je noc zamžená, tu a tam jsou na nebi vidět hvězdy, tam napravo, co je moře, i když moře vidět není, jenom je o něm slyšet od taxikáře – „Jak to tady kolem vypadá? Já to tu nikdy neviděl.“

„Dneska to teda ani neuvidíte – tak Ratonskej kaňon říkáte, radši si tam takhle ve tmě dávejte bacha.“

„Proč?“

„No, prostě si sviťte tou svojí baterkou –“

A fakt, když si u Ratonského kaňonu vystoupím a on počítá peníze, cítím, že něco tak nějak není v pořádku, příboj děsivě hučí, ale ne tam, kde by hučet měl, jako že by člověk čekal, že to bude „někde támhle“, jenže ono je to „někde támhle dole“ – Most vidím, ale nevidím nic pod ním – Most navazuje na pobřežní dálnici od útesu k útesu, je to pěkný bílý most s bílým zábradlím a prostředkem se táhne bílá čára, taková, jakou dobře znám, jako na dálnici, ale něco tu nehraje – Mezitím reflektory taxíku přes pár keřů blýsknou do prázdna, tím směrem, kde by asi měl být kaňon, je to jako kdybych stál ve vzduchu, i když vidím prašnou cestu pod nohama a taky hliněný převis nad srázem – „Co je sakra tohle?“ – Cestu znám nazpaměť z mapky, kterou mi Monsanto poslal, ale když jsem doma o téhle jeho zašívárně snil, vždycky jsem si představoval, že je to tu bukolicky poklidné, veselé, samé přívětivé lesy a jedna velká radost, žádná řvoucí nehmotná záhada ve tmě – Když taxík odjede, nesměle tím směrem bliknu svojí železničářskou baterkou, ale její paprsek stejně jako světlo auta zanikne v prázdnu, baterie je slabá a já dohlédnu sotva na útes vlevo ode mě – Most, ten už nevidím, až na řadu odrazek na svodidle, která ode mě ubíhá směrem k hukotu moře tam dole – Ten hukot je sám o sobě hrůza,

kromě toho, že na mě tam z té mlhy dole štěká a doráží jako pes, občas nadzvedne zemi, ale panebože, kde je země a jak může moře být pod zemí! – „Takže ty, milej zlatej, teď uděláš tohle," polknu, „budeš si touhle baterkou svítit rovnou před nohy a půjdeš za ní a budeš si dávat bacha, aby svítila do těch vyjetých kolejí, a budeš doufat a budeš se modlit, aby svítila na zem, protože když na tu zem bude svítit, tak tam ta zem bude" jinak řečeno se vážně bojím, že i moje baterka mě svede z cesty, jestli se s ní na minutku odvážím namířit jinam než na ty koleje v hlíně – Z toho burácejícího děsu můžu vytěžit jenom jednu drobnou útěchu, že jak se lampa houpe, ty obří temné stíny na kraji kruhu světla zůstávají na převislém srázu nalevo od cesty, protože napravo (kde se křoví zmítá ve větru od moře) žádné stíny nejsou, protože se tam světlo nemá na čem zachytit – A tak se vydám na cestu, batoh na zádech, hlavu skloněnou nad světelným flekem, hlavu skloněnou, ale pohled maličko zvednutý, ostražitě, jako se to dělá v přítomnosti nebezpečného šílence, kterého nechcete naštvat – Cesta začíná mírně stoupat, stáčí se doprava, pak se začne mírně svažovat, pak najednou zase stoupá a stoupá – Teď už zní hukot moře z větší dálky, a pak se v jednu chvíli dokonce zastavím a ohlédnu se a nic nevidím – „Zhasnu a uvidíme, co uvidím", zůstanu stát na místě, jako kdyby mi nohy zakořenily do cesty – A to je teda dobře, protože když zhasnu, nejasně vidím jenom písek u svých nohou.

Plahočím se dál, dál od burácení moře, a začínám si být čím dál tím jistější, ale najednou přijdu k místu, kde je uprostřed cesty nějaká strašidelná věc, zastavím se a natáhnu před sebe ruku, pomalu se sunu vpřed, je to jenom dobytčí stezka (zapuštěné kovové tyče napříč přes cestu), ale v tu chvíli mě překvapí silný poryv větru, zleva, odtamtud, co by měl být útes, a já se tam podívám a nevidím nic. „Co je zas do háje tohle!" „Drž se cesty," říká mi ten druhý vnitřní hlas, co se snaží být klidný, takže to udělám, ale hned vzápětí vpravo ode mě něco

zachřestí, šlehnu tím směrem světlem, nevidím nic, jenom vlnící se keře, suché a řídké a vysoké přesně tak akorát, jako bývají keře u stěn kaňonů, ve kterých se schovávají chřestýši – (a taky to chřestýš byl, chřestýši nemají rádi, když je uprostřed noci probudí dusající hrbatá obluda s baterkou).

Ale teď se cesta zase svažuje, vlevo ode mě se zase vynoří ten uklidňující sráz, a za chviličku, přesně podle toho, jak si to pamatuju z Lorryho plánku, tu je potok, slyším, jak si tam dole poskakuje a šveholí, tam dole v té tmě, kde budu konečně aspoň na pevné zemi, a už žádné rozeřvané větrné výšky – Ale čím jsem k potoku blíž, protože cesta najednou začne strmě klesat, tak strmě, že mě to skoro nutí do klusu, tím hlasitěji potok hučí, až mě napadne, že než si ho stačím všimnout, spadnu do něj – Burácí přímo pode mnou jako divoká rozvodněná řeka – A mimochodem, tady dole je *mnohem* větší tma než jinde! Jsou tady zarostlé mokřiny, úděsné kapradí a kluzké klády, mech, nebezpečné louže, zvedá se mlha vlhká jako dech smrti, ohromné nepřátelské stromy se nade mnou nahýbají a otírají se mi o batoh – Ten zvuk, co je slyšet, bude určitě jedině sílit, čím budu níž, to je mi jasné, takže se ze strachu, o kolik to může ještě zesílit, zastavím a poslouchám, narůstá, tajuplně na mě doráží z nitra bitvy zuřící mezi temnými věcmi, jako by praskalo dřevo nebo kámen nebo tak, všechno se lisuje dohromady, jedno velké černé mokré ze země se nořící nebezpečí – Já se tam dolů *bojím* – Ten strach je, jako kdyby mě někdo přetáhnul bičem a k tomu mokrým – Slizce zelený dračí mejdan v křoví – Zuřivá válka, která nechce, abych se tady potloukal – Už tady zuří milióny let a nechce, abych se k ní v tom boji s temnotou připojil – S vrčením leze z tisíců škvír a zpod strašidelných sekvojových kořenů všude kolem – Je to temný pralesní hrůzořev a nehodlá strpět, aby se mu tudy potloukali pobudové z města a courali se k moři, co je už samo o sobě dost příšerné a co čeká tam vzadu – Skoro cítím, jak moře z toho lesního randálu saje, ale mám baterku a tak musím jenom jedno, jít po té úpravné

písečné pěšince, která se do toho masakru zanořuje, a najednou se narovná, najednou zahlédnu lávku z kulatiny, a tady zábradlí, potok je sotva metr pode mnou, tak, teď přes most, ty probuzenej vágusi, a koukni, co je na druhým břehu.

Jak přecházíš přes vodu, jenom se na ni po očku mrkni, prostě voda a kamení, prostě jenom potůček.

A najednou se přede mnou rozprostře louka jako ze sna, s poctivou dřevěnou bránou a s plotem z ostnatého drátu, cesta pokračuje rovnou doleva, ale tady já z ní konečně sejdu. Pak prolezu skrz ten ostňák a najednou jdu po krásné pískové cestičce, která se klikatí voňavým suchým vřesem, jako kdybych zrovna vyskočil z pekla do starého dobrého nebe na zemi, sláva a díky Bohu (i když za minutku mám zase srdce v krku, protože na bílém písku uvidím pár takových tmavých věcí, ale to se jen tady v nebi válejí hromady poctivých oslích koblih).